

Позиция на гражданския сектор в България за подобряване на състоянието на демокрацията и гражданското общество в Европейския съюз

Подкопаването на демокрацията и ограничаването на свободата и правата на гражданското общество е проблем, който засяга не само отделни държави членки, но и Европейския съюз като цяло. Гражданските организации във всички сфери на дейност в ЕС имат решаваща роля в защитата на основните права, но това става все по-трудно за тях, поради правни и практически ограничения, и променящите се социални нагласи.

В основата на договоритеⁱ са залегнали основните принципи свобода, демокрация и зачитане на права, които представляват същността на ЕС. Без извеждането на гарантираните граждански права и демократичните принципи като основен приоритет и хоризонтален принцип в политиките на ЕС в рамките на Съюза, негативните тенденции ще продължават да ограничават реалното функциониране на демокрацията в ЕСⁱⁱ.

Силното гражданско общество е един от отговорите на все по-разпространяващите се популистки мнения и пропаганда. Европа се нуждае от подходи и мерки, които поставят демокрацията и гражданското участие като основен приоритет в развитието на Съюза. Европейската комисия има ролята да съблюдава зачитането на договорите и когато основни принципи са в опасност, е наложително да използва предоставените ѝ правомощия и да упражнява ефективен контрол.

Граждански организации от различни страни на форума в Талин в края на Естонското председателство продължиха традицията по време на председателствата на Съвета на ЕС за формиране на съвместни действия и мерки от страна на гражданските организации в страните председатели.

Ние, коалиция от български граждански организации, настояваме за **извеждане на подкрепата на демокрацията, гражданските права, гражданското общество и насърчаването на гражданското участие като приоритет в работата на Европейските институции и включването на темата в дневния ред на Комисията.**

Само формално препотвърждаване на тези ценности не би било достатъчно. Затова предлагаме препотвърждаване на тези ценности и предлагаме конкретни мерки за тяхното насърчаване:

- Създаване на **Фонд за подкрепа на европейските ценности в новата многогодишна финансова рамка** за НПО в държавите членки на ЕС. Подобен финансов механизъм е необходим за подкрепа на дейностите на граждански организации и активисти, за развитието на гражданското общество и отстояване на демокрацията и върховенството на правото.
- Създаване на **орган или позиция в ЕК, отговорна за връзките с гражданското общество с цел по-добра координация.** Подобна структура ще може да работи съвместно с мрежи и заинтересовани агенции за събиране на информация и сигнализиране по отношение на тенденции и атаки срещу граждански организации и активисти; да предприема мерки в рамките на наличните инструменти на ниво ЕС; да оказва дипломатически натиск.
- Включване на темата **демокрация и гражданско участие като хоризонтален принцип при обсъждането на многогодишната финансова рамка на ЕС.** Подобна мярка ще препотвърди ролята и основните ценности на ЕС, както и основните принципи от договорите в държавите членки, по подобие на външните отношения с трети страни.
- Осигуряване на **равнопоставено третиране** и достъп до фондовете за граждански организации чрез преразглеждане на режима за държавни помощи „**de minimis**“.

- Извеждане на **добри практики** на прилагане на стандарти за консултиране и съвместно вземане на решения, включително инструменти за електронна демокрация и граждански инициативи, които да подобрят връзката с европейските граждани.

ⁱ ДЕС и ДФЕС: Преамбюл: КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ своята привързаност към принципите на свободата, демокрацията и зачитането правата на човека и основните свободи, както и принципа на правовата държава...

Член 2: Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите-членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете.

чл. 6: 1. Съюзът зачита правата, свободите и принципите, определени в Хартата на основните права на Европейския съюз от 7 декември 2000 г., адаптирана на 12 декември 2007 г. в Страсбург, която има същата юридическа сила като Договорите.

3. Основните права, както са гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и както произтичат от общите конституционни традиции на държавите-членки, са част от правото на Съюза в качеството им на общи принципи.

ⁱⁱ Доклад на Агенция на ЕС за основните права (FRA):
<http://fra.europa.eu/en/publication/2018/challenges-facing-civil-society-orgs-human-rights-eu>